

**TA'LIM NATIJALARINI OSHIRISH: KASBGA O'QITISHDA
MOSLASHUVCHAN VA INKLYUZIV TA'LIM
(«DARYA - MARKAZIY OSIYODA SALOHIYATLI YOSHLAR UCHUN
MULOQOT VA AMALIY HARAKATLAR» LOYIHASI MISOLIDA)**

Isaqova Zebo Murodovna

PhD Davlat boshqaruvi akademiyasi tadqiqotchisi,

O'qish va o'qitish sohasidagi ta'lim islohotlari bo'yicha milliy ekspert

Annotatsiya: Ushbu maqolada kengaytirilgan moslashuvchanlik va inklyuziv o'qitish metodologiyasi orqali ta'lim natijalarini oshirishga qaratilgan innovatsion strategiyalar tahlil qilingan. Ushbu yondashuvning markazida Yevropa Ittifoqining o'zini o'zi baholash vositasi - SELFIE dan foydalanish, XXI-asr uchun muhim raqamli, yashil va tadbirkorlik ko'nikmalariga e'tibor qaratiladi. Maqolada o'qitish amaliyotini takomillashtirish omili sifatida SELFIE integratsiyasi hamda shaxsga qaratilgan va moslashuvchan ta'lim tajribasini osonlashtiradigan asosiy kompetensiyalarni egallashga yordam berish haqida so'z boradi. Bundan tashqari, maqola asosiy kompetensiyalarni joriy etishni qo'llab-quvvatlash, shaxsiy va moslashuvchan ta'lim uchun qulay muhitni yaratishda ilg'or o'qituvchilar tayyorlashning ahamiyati o'rganilgan.

Kalit so'zlar: *Kasbiy ta'lim, SELFIE, moslashuvchanlik, inklyuziv o'qitish, 21-asr ko'nikmalari, o'qituvchilar malakasini oshirish, asosiy kompetensiyalar, mehnatga asoslangan ta'lim, kasbiy yo'nalish.*

Enhancing Learning Outcomes: A Holistic Approach through Flexible and Inclusive Teaching in Vocational Education and Training

(on the sample of the EU project “DARYA - dialogue and action for resourceful youth in Central Asia”)

Isakova Zebo Murodovna,

National expert on education reforms in teaching and learning

Abstract: This scientific article explores innovative strategies aimed at elevating learning outcomes through enhanced flexibility and inclusive teaching methodologies. Central to this approach is the utilization of the European Union's self-assessment tool, SELFIE, focusing on digital, green, and entrepreneurial skills vital for the 21st century. The article delves into the integration of SELFIE as a catalyst for improving teaching practices and fostering the acquisition of key competences that facilitate personalized and adaptable learning experiences. Additionally, the article investigates the role of advanced teacher training in supporting the introduction of key competences, fostering a conducive environment for personal and flexible learning. The exploration extends to opportunities for expanding work-based learning initiatives.

Keywords: *Vocational Education and Training (VET), SELFIE, Flexibility, Inclusive Teaching, 21st Century Skills, Teacher Training, Key Competences, Work-Based Learning, Responsive Agents, Gender-Specific Career Guidance.*

Global ishchi kuchining rivojlanayotgan landshafti bozor talablariga mos keladigan malakalarga bo'lgan talabni qondirish uchun dinamik tashabbuslarni talab qiladi. Ushbu talabga javoban, DARYA loyihasi 2022-yilning so'nggi oylarida ishga tushirilgan innovatsion tashabbus sifatida paydo bo'ldi. Ushbu innovatsion tashabbus strategik jihatdan islohotlar va loyihalarni ilgari surish uchun mo'ljallangan bo'lib, bugungi mehnat bozorida zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, yashil, raqamli, va tadbirkorlik ko'nikmalariga asosiy e'tibor qaratadi. Markaziy Osiyoga jug'rofiy yo'naltirilgan DARYA loyihasi bir qator manfaatdor tomonlarni, jumladan, ta'lim, kadrlar tayyorlash va mehnat bozoriga aloqador tashkilotlarni o'z ichiga oladi. Loyiha ta'sir doirasi Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va O'zbekiston davlatlarini qamrab olgan. Bundan tashqari, loyihaning asosiy maqsadlaridan biri - Yevropadagi tashkilotlar va manfaatdor guruhlar bilan hamkorlikda mintaqada o'qitish va ish bilan ta'minlashda yoshlar duch keladigan murakkab muammolarni samarali hal qilish yo'llarini tadqiq va tadbiq qilish sanaladi.

Markaziy Osiyodagi o'ziga xos loyiha sifatida "DARYA" Yevropa Ittifoqi tomonidan moliyalashtiriladigan eksklyuziv tashabbus bo'lib, o'z e'tiborini kasbga o'qitish va kasbiy ta'limga (VET – Vocational education Training) qaratadi. Loyihani amalga oshirish Yevropa Ta'lim Jamg'armasi (ETF – European Training Foundation), ko'nikmalar rivojini qo'llab-quvvatlovchi tashkilotlar va Yevropa Ittifoqiga a'zo davlatlar hamkorligi orqali amalga oshiriladi. DARYA operatsion tizimi uchta modul atrofida tuzilgan bo'lib, strategik jihatdan hamkorlikni rivojlantirish va ta'lim va o'qitish ekotizimida turli darajalarda faoliyat yurituvchi ishtirokchilar o'rtasida hamkorlik tuyg'usini shakllantirishga qaratilgan.

SELFIE – raqamli asrda o'rganishni qo'llab-quvvatlash vositasi hisoblanib, uning joriy etilishi va tatbiq etilishi ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarning samarali integratsiyalashuvini rag'batlantirish yo'lidagi muhim qadamdir. Undan foydalanish uchun mana bu yerdan ro'yxatdan o'tish mumkin. Quyida SELFIE texnologiyasining raqamli ko'nikmalar rivojidadagi ahamiyatini ko'rish mumkin:

Keng qamrov: SELFIE ning o'ziga xos xususiyati uning butun maktab hamjamiyatini – maktab rahbarlari, o'qituvchilari va o'quvchilarini har tomonlama o'z-o'zini aks baholash jarayoniga jalb qilish imkoniyatidir. Ushbu keng qamrovli ishtirok raqamli texnologiyalar vositasida ta'lim bilan bog'liq amaliyotning turli jihatlarida qanday qo'llanilishi haqida yaxlit tushunchani ta'minlaydi.

O'ziga xoslik uchun moslashtirish: maktablar o'rtasidagi xilma-xillikni tan olgan holda, SELFIE sozlanishi mumkin bo'lgan asosni taklif qiladi. Maktablar o'zlarining noyob ehtiyojlari va maqsadlariga mos keladigan savol va bayonotlarni tanlash va qo'shish orqali ushbu vositani moslashtirishi mumkin. Ushbu moslashuvchanlik vositaning turli xil ta'lim kontekstlarida tegishli va qo'llanilishini ta'minlaydi.

Barcha ishtirokchilar uchun mos tajriba: SELFIE maktab hamjamiyatidagi o'quvchilar, o'qituvchilar va maktab rahbarlaridan iborat turli darajadagi ishtirokini tan oladi. Har bir ishtirokchiga o'z rollariga moslashtirilgan savollarga javob berishga imkon

berib, ushbu vosita maktabdagi raqamli tajribaning istiqbolini qamrab oladi hamda inklyuzivlik va dolzarblikni oshiradi.

Bepul, Anonim va Xavfsiz: SELFIE-dan foydalanish imkoniyati uning texnologik infratuzilmasidan qat'i nazar, har qanday maktab uchun bepul sanaladi. Bundan tashqari, anonimlik va xavfsiz ma'lumotlar bilan ishlashning kafolati ishtirokchilar o'rtasida ishonch uyg'otadi, ochiq va halol javoblarni rag'batlantiradi.

Maxsus tayyorlangan interaktiv hisobotlar: SELFIE jarayonining eng asosiy muhim omili – har bir maktab uchun moslashtirilgan interaktiv hisobotlarni yaratishga olib keladi. Ushbu hisobotlar chuqur ma'lumotlar va maktabning raqamli amaliyotlarining kuchli va zaif tomonlari haqida tezkor ma'lumotlarni taqdim etadi. Ushbu shaxsiylashtirilgan fikr-mulohazalar maktablarga ongli qarorlar qabul qilish va strategik yaxshilanishlarni amalga oshirish imkonini beradi.

Tadqiqotga asoslangan ishlanma: tadqiqotda SELFIE asosi va Yevropa Komissiyasining raqamli yoshdagi o'rganish bo'yicha asoslari uning ishonchliligi va dolzarbligini ta'kidlaydi. Yevropa bo'ylab maktablar, ta'lim vazirliklari va tadqiqot institutlari mutaxassislari bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan SELFIE ta'lim muassasalarida raqamli savodxonlikni oshirishga qaratilgan jamoaviy sa'y-harakatlarni aks ettiradi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, SELFIE ko'p qirrali, inklyuziv va tadqiqotga asoslangan vosita sifatida maktablarni raqamli o'quv muhitiga aylantirishga tayyor. Uning moslashuvchanligi, keng qamrovli ishtiroki va shaxsiy yondshuvga asoslangan tushunchalari uni samarali raqamli integratsiyaga qaratilgan ta'lim amaliyotlarining davom etayotgan evolyutsiyasida qimmatli vosita sifatida namoyon qiladi.

FOYDALANILGAN MANBA:

1. SELFIE - Discover your school's digital potential. <https://schools-go-digital.jrc.ec.europa.eu/>
2. DARYA – Dialogue and action for resourceful youth in Central Asia. <https://www.etf.europa.eu/en/what-we-do/darya-dialogue-and-action-resourceful-youth-central-asia>
3. New self-assessment tool for teachers on digital competencies. <https://www.csee-etuice.org/en/news/education-policy/4526-new-self-assessment-tool-for-teachers-on-digital-competencies>
4. Competence evaluation and assessment models. <https://elearningpath.com/organizations-path/competence-evaluation-and-assessment-models/>